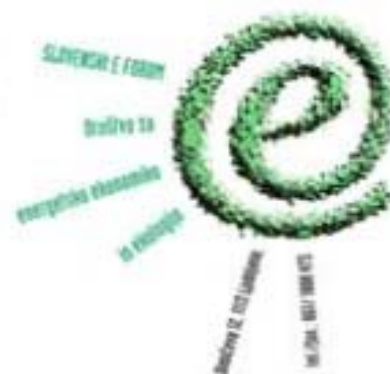

fokus

društvo za sonaraven razvoj

Cesta na Roglo 17c
SI – 3214 Zreče
Tel: + 386 41 291091
info@focus-ngo.org
www.focus-ngo.org

umanotera

okolje in trajnostni razvoj

mag. Nives Nared
Ministrstvo za okolje, prostor in energijo
Dunajska 48
1000 Ljubljana

Ljubljana, 14. april 2004

zadeva: Pripombe na osnutek državnega načrta razdelitve pravic emitirati toplogredne pline za obdobje 2005 – 2007

Spoštovana mag. Nared,

Po pregledu osnutka državnega načrta razdelitve (DNR) imamo pripombe na številna področja DNR:

celotna količina emisijskih kuponov Pri oblikovanju celotne količine emisijskih kuponov se DNR sklicuje na vsebino Operativnega programa za zmanjševanje emisij toplogrednih plinov (OP TGP). Glede na to, da OP TGP ni v celoti zgrajen na realističnih predpostavkah, izražamo močne dvome o tem, da bi lahko bil DNR, ki je nastal na osnovi OP TGP, kvaliteten načrt z okoljsko integriteto. Kljub natančnemu pregledu OP TGP ni mogoče ugotoviti, kako celotna količina emisijskih kuponov izhaja oz. je v skladu z OP TGP. Številke, ki so navedene v OP TGP se bodisi nanašajo na celoten sektor industrije, bodisi na vse TGP in ne le na CO₂, na katerega se nanaša DNR. Prav tako ni mogoče na podlagi OP TGP ugotoviti, kako se celotna količina emisij deli na industrijo in energetiko. Kjer je mogoče najti primerljiva števila, le-ta kažejo na to, da DNR sploh ni v skladu z OP TGP (na primer: OP TGP navaja, da naj bi bile emisije iz proizvodnje elektrike v letih 2005 in 2008 5,2 oz. 4,7 milijonov ton CO₂. Po DNR naj bi proizvajalci elektrike skupaj dobivali za okvirno 6 milijonov ton CO₂ letno emisijskih kuponov, kar kaže na to, da DNR ni v skladu z OP TGP.) Prav tako prihaja do odstopanja v izhodiščnih emisijah: po OP TGP naj bi imele elektrarne v. 2000 okvirno 5,5 milijona ton emisij CO₂, DNR pa kot povprečje 1999-2002 prikazuje številko 6,5 milijona ton CO₂. Zaradi takšnih razhajanj zahtevamo, da se javno predstavijo podatki o emisijah, na podlagi katerih se je določala višina takse CO₂ ter podatki o višini emisij za leta 1999-2002, ki so bili posredovani v okviru DNR. Poleg tega zahtevamo, da se predstavijo natančni izračuni, na podlagi katerih je bil OP TGP 'preveden' v DNR. Glede na to, da naj bi po OP TGP emisije iz prometa v obdobju 2008-12 za 120% presegle izhodiščne emisije iz 1986, da emisije iz sektorjev, ki so v shemi trgovanja, znašajo 59% vseh emisij TGP in da je potrebno v celoti doseči zmanjšanje emisij za 8%, je 5% zmanjšanje, ki ga v celoti predvideva DNR, neprimerno in nezadostno. Pozivamo vas, da oblikujete DNR tako, da bo v celoti doprinesel k vsaj 8% zmanjšanju emisij TGP v trgujočih sektorjih v letih 2005-2007.

prostovoljno vključevanje v trgovanje DNR ponuja možnost, da se v trgovanje vključijo tudi naprave, katerih vhodna toplotna moč je med 15 in 20 MW. V načrtu ni pojasnjeno, kakšne so konkretne pridobitve zaradi dodatno vključenih naprav – to, da bo tako več upravljalcev, ki bodo sodelovali v trgovanju, pač ni dovolj argumentirana odločitev za dodatno brezplačno razdeljevanje emisijskih kuponov. Ker se to lahko šteje kot državna pomoč, ki je po direktivi prepovedana, pozivamo MOPE, da argumentira takšno odločitev s konkretnimi pridobitvami, še posebej za okolje. Iz DNR poleg tega ni razvidno, kolikšen delež celotne količine kuponov je alociran napravam, ki so prostovoljno vključene v shemo trgovanja, niti to, katere naprave so prostovoljno vključene v trgovanje. DNR mora jasno prikazati prostovoljno sodelujoče naprave in njihove količine kuponov. Poleg tega mora biti določeno, kako se lahko naprave, ki se za prostovoljni vstop v trgovanje odločijo v, na primer, letu 2006, vključijo v trgovanje in koliko kuponov lahko dobijo.

rezerve DNR ne predvideva oblikovanja rezerve za nove vstopne. Po našem mnenju je to napačna poteza, saj bo le pravilno oblikovana rezerva za nove vstopne lahko vzpodbudila investicije v sodobnejše, učinkovitejše in okolju prijaznejše tehnologije. Če se slovenska podjetja odločijo investirati v soproizvodnjo elektrike in toplote, še posebej iz obnovljivih virov energije, za to ni nobene stimulacije, saj tisti, ki isto količino elektrike oz. toplote proizvedejo z dvakrat višjimi emisijami, dobijo emisijske kupone zastonj. To, da mora nova naprava kupiti emisijske kupone na trgu, medtem ko jih obstoječe naprave dobijo zastonj, je tudi izkrivljanje konkurence ter oblikovanje ovire za vstop na trg. Ker pravila EU tega ne dovoljujejo, vas pozivamo, da v okviru celotne količine emisijskih kuponov oblikujete rezervo, iz katere se bodo kuponi dodeljevali novim napravam, ki želijo vstopiti na trg. Rezerva mora biti del celotne količine emisijskih kuponov, ker sicer ne bo predstavljala stimulacije za investicije v čistejšo tehnologije. Izkoristite DNR kot orodje za stimulacijo prehoda na čistejšo vire energije in učinkovitejšo rabo le-teh, ne pa kot oviro za takšne podvige!

potencial za zmanjševanje emisij TGP DNR se pri upoštevanju potencialov za zmanjševanje emisij TGP, ki jih je potrebno upoštevati pri pripravi DNR, sklicuje na OP TGP. Iz OP TGP ni jasno razvidno, kolikšni so potenciali za zmanjševanje emisij TGP, še posebej ne za sektorje, ki so vključeni v trgovanje. DNR naj bolj jasno predstavi potenciala za zmanjševanje emisij TGP, saj bo le tako mogoče ugotoviti, ali je predložena razdelitev v skladu s cilji in zmožnostmi.

zgodnji ukrepi Z utemeljitvijo, da je zgodnje ukrepanje upoštevano skozi določitev obdobja 1999-2002 kot izhodnišnega obdobja, se DNR izogne nagrajevanju zgodnjega ukrepanja. Menimo, da to ni sprejemljivo, saj tako industrija dobi sporočilo, da se zgodnje ukrepanje sploh ne izplača. Argumentacija, da alokacija na podlagi let 1999-2002 spoštuje zgodnje ukrepanje ni popolnoma pravilna, saj je tako nagrajeno ukrepanje zgolj v letih 1999-2002 ter v letu 2003, če pa je podjetje ukrepalo že pred l. 1999, je takšno podjetje kaznovano. Predlagamo, da se zgodnje ukrepanje v primerih, ko se lahko dokaže, da je šlo za zgodnje ukrepanje, nagradi s povečanjem količine emisijskih kuponov za posamezno napravo, ne da bi se ob tem povečala celotna količina emisijskih kuponov.

izkrivljanje konkurence Z obstojem možnosti, da se v trgovanje vključijo naprave, ki imajo vhodno toplotno moč med 15 in 20 MW, pride, v nasprotju s trditvami DNR, do izkrivljanja konkurence. Tisti upravljalci, ki se ne odločijo za trgovanje, morajo plačevati takso na emisije CO₂, tisti, ki se vključijo, pa dobijo brezplačne emisijske kupone. V trgovanje se bodo tako vključile naprave, ki lahko pričakujejo, da bo breme nakupa dodatnih kuponov manjše kot plačevanje CO₂ takse. Breme onesnaževanja se tako ne porazporedi glede na to, koliko kdo onesnažuje, temveč glede na to, ali je upravljalac pripravljen na sodelovanje v trgovanju z emisijami. Konkurenčnost med napravami znotraj Slovenije je tako lahko ogrožena. Konkurenčnost je izkrivljena tudi zaradi tega, ker za nove vstopne ni predvidenih rezerv.

javna obravnava V DNR je opisan postopek 'javne obravnave' načrta. Radi bi poudarili, da je opisan potopek daleč od 'javne obravnave', saj so bili vanj vključeni zgolj upravljalci naprav. Javnost obsega poleg upravljalcev naprav tudi druge deležnike, o katerih udeležbi v javni obravnavi ni znanega ničesar. Okoljske nevladne organizacije so del javnosti, pa na obravnave načrta niso bile povabljeni ali kako drugače vključene. Širša javnost je del javnosti, pa prav tako ni bila vabljeni in vključeni v 'javno obravnavo'. Individualni sestanki z upravljalci so lahko del javne obravnave, vendar le, če je vsebina individualnih sestankov javno znana (v tem primeru ni znana). Zatorej menimo, da je

potrebno ostalim delom javnosti dati enakopravno možnost komentiranja načrta. Pozivamo vas, da v prihodnje na sestanke z upravljalci povabite tudi širšo javnost ter da se individualnim srečanjem kot obliki javne obravnave izogibate. Javna razprava o predloženem DNR bi bila veliko bolj transparentna oblika javne obravnave, pa tudi rezultat bi bil DNR, ki bi bil oblikovan po načelih direktive (transparentnost!). Poleg tega vas pozivamo, da podatke o emisijah naprav javno objavite, tako sezname podatkov o emisijah za trgovanje z emisijami, kot tudi sezname podatkov o emisijah za določanje plačila CO2 takse!

prihodnja obdobja DNR ne omenja kako se bodo kuponi razdeljevali v obdobju 2008-2012. Čeprav direktiva ne predpisuje tega izrecno, bi bilo dobro predstaviti vsaj okvirno razdelitev za 2008-2012. To je predvsem pripravno za upravjalce, saj se lahko tako že danes začno pripravljati na potrebne investicije za prihodnost ter v načrtovanje svojega poslovanja lahko vključijo omejitve, ki jim jih postavlja okoljska zakonodaja.

Trgovanje z emisijami CO2 je bilo oblikovano kot orodje za stroškovno učinkovito zmanjševanje emisij CO2. Upamo, da boste v luči opisanih pripomb in pozivov predloženi DNR revidirali in poskrbeli, da pripomore k resničnemu zmanjšanju emisij, ne pa k dodatni delitvi državne pomoči že tako preveč subvencioniranim proizvajalcem elektrike!

Lep pozdrav,

Lidija Živčič
Fokus društvo za sonaraven razvoj
041/291091, lidija@focus-ngo.org

mag. Andrej Hanžič
Slovenski E-forum
01/4364144, se-f@siol.net

Erika Oblak
Umanotera, slovenska fundacija za trajnostni razvoj
01/4397100, erika@umanotera.org